

# Obchod v eurozóne

PETER BACHRATÝ

## Čaká nás cesta liberalizácie?



**O** DSTRÁNENIE OCHRAN-  
ných obchodných  
opatrení, ako sú  
clá, prirážky, kvó-  
ty, certifikáty, li-  
cencie a rôzne formuláre,  
a definitívne zrušenie hra-  
ničných kontrol po vstupe  
SR do EÚ ešte viac zinten-  
zívnil obchod s členskými  
krajínami eurozóny. Na dru-  
hej strane dodatočná ochra-  
na narástla v obchode s tre-  
tími krajinami. Ide najmä  
o produkty z krajín mimo  
únie, na ktorých dovoz Slo-

vensko uplatňovalo nižšie colné sadzby ako únia. Okrem toho situáciu skomplikovalo začlenenie Slovenska do platných kvótovaných a citlivých obchodných režimov s komoditami, medzi ktoré patria poľnohospodárske výrobky, potraviny alebo oceľ. „Práve pre tieto zmeny by si mali dať podniky ovplyvnené novým obchodným systémom vyhotoviť nielen analýzy súčasného stavu, ale v prípade negatívneho dopadu by si mali profesionálne zanalyzovať nové možnosti, ktoré zmenený systém ponúka, a zároveň pripraviť stratégiu presadzovania svojich záujmov v Bruseli. Z našej skúsenosti s realizáciou podobných projektov vyplýva, že veľa slovenských podnikov nevedelo, aké obchodné možnosti členstvo v EÚ ponúka. Pokiaľ ide o niektoré negatívne dopady, častý je argument, že pomerne malé podniky pôsobiace v nových členských krajinách nedokážu zmeniť nič, čo určite nie je pravda. Pri vhodnom vytvorení širšej záujmovej koalície aj menších podnikov a zastrešení tohto procesu odborníkmi na presadzovanie záujmov v Bruseli, sa darí veľmi efektívne presadzovať ich záujmy aj v oblasti obchodných režimov únie,“ hovorí Patrik Zoltvány, partner pre európske záležitosti a lobingové služby z Amrop Jenewein Group.

Podľa zákulisných informácií z brusselskej kuchyne čakajú vnútorný a externý obchod EÚ pod vedením novej Komisie re-

formy a nemalé zmeny. Napokon, aj európsky komisár pre obchod Peter Mandelson na nedávnom vypočutí pred Európskym parlamentom vyjadril zámer zlepšiť a upevniť obchodné vzťahy s USA a rozvinúť obchod s Ruskom a Čínou. Zároveň naznačil, že jeho cieľom je skôr liberalizácia a pokračovanie v reformách ako uplatňovanie dočasne výhodných, avšak dlhodobu škodlivých ochranných opatrení. „Budúce obdobie v oblasti zahraničnej obchodnej politiky EÚ je výnimočné aj vďaka

zosúladieniu obchodných záujmov nových členských krajín únie a súčasnej legislatívy. Jej zmeny určite ovplyvnia vnútorný a externý obchod EÚ na mnoho rokov dopredu. Preto je potrebné, aby slovenské a zahraničné spoločnosti pôsobiace na Slovensku, v pravý čas, jasne a profesionálne deklarovali svoje záujmy v oblasti obchodných režimov EÚ,“ dodáva Peter Šťastný, poslanec a podpredseda výboru pre externý obchod Európskeho parlamentu.

### Po neúspechu nádej

Rokovania Svetovej obchodnej organizácie (WTO) v Cancúne sa minulý rok skončili neúspechom. Čiastočne ho spôsobila neochota EÚ dať vážne záväzky na zníženie súčasnej úrovne podpory európskeho poľnohospodárstva. V prvý augustový deň sa v tomto roku uzavrelo intenzívne päťdňové rokovanie medzi členskými krajinami WTO o ďalšej liberalizácii svetového obchodu. Ich výsledok – rámcová dohoda stanovujúca ciele pri eliminovaní či redukovanií subvencií – znamená po minuloročnom fatálnom neúspechu novú nádej pre úspešné uzavretie tzv. kola rokovaní z Doha. Dohoda sa opiera o zníženie poľnohospodárskych subvencií v bohatých krajinách, za čo rozvojové krajiny viac otvoria svoje trhy pre dovážané výrobky. Európsky komisár pre obchod Pascal Lamy ponúkol zníženie vývozných podpory pre poľno-

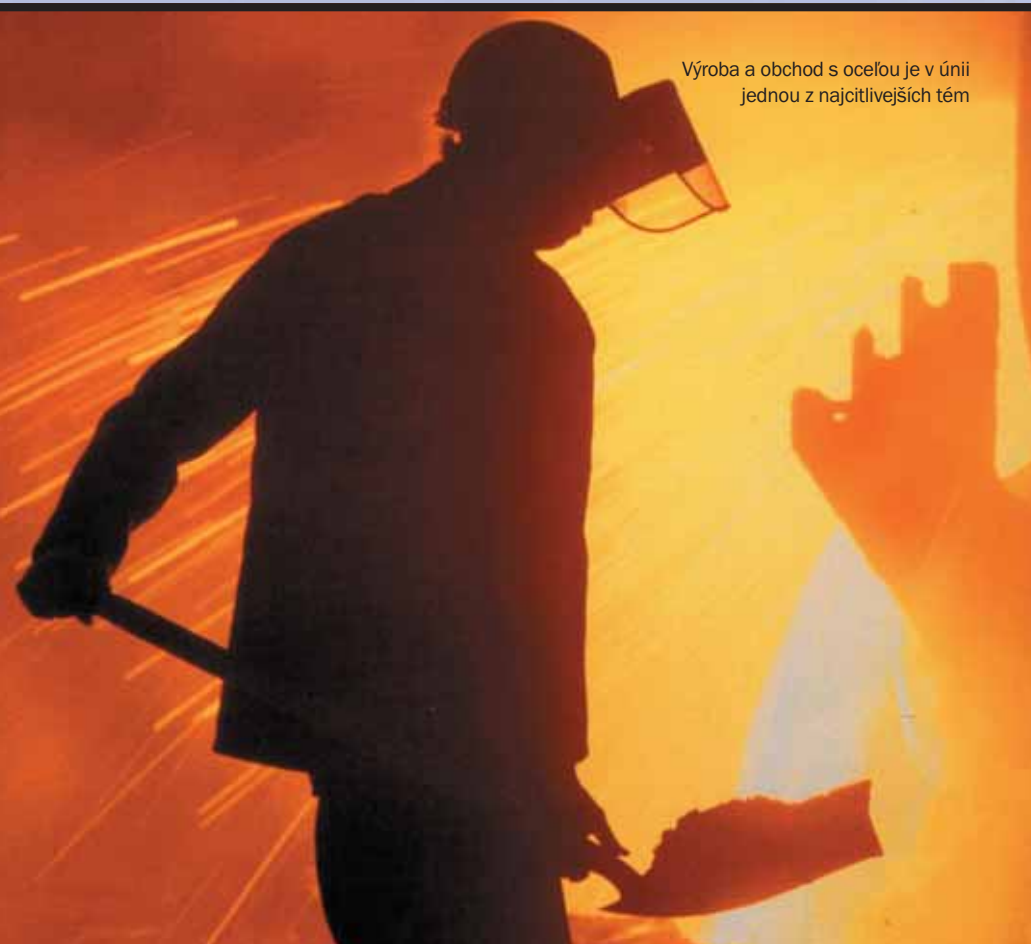
### Ako vyzerá EÚ audit spoločností zameraný na obchodné režimy EÚ

1. Dopady súčasnej a pripravovanej legislatívy EÚ na obchodné vzťahy spoločnosti.
2. Vypracovanie finančne najefektívnejších modelov fungovania spoločnosti v nových obchodných režimoch EÚ (EÚ, EEFTA, tretie krajiny...).
3. Analýza možnosti presadenia obchodných záujmov spoločnosti v rámci legislatívneho procesu v Bruseli.
4. Implementácia odporúčaní realizovaného EÚ auditu a aktívny lobing obchodných záujmov spoločnosti v Bruseli.

hospodárske produkty z EÚ v prípade, ak USA zrušia vývozné pôžičky na poľnohospodárske produkty a ak svoj systém poľnohospodárskych subvencií zreformuje aj Austrália, Kanada a Nový Zéland.

### Pyrrhovo víťazstvo?

V auguste 2003 podali USA, Kanada a Argentína sťažnosť, že EÚ svojím zákazom importu geneticky modifikovaných potravín porušuje obchodné pravidlá. Striktne negatívny postoj EÚ ku geneticky modifikovaným potravinám stojí amerických farmárov milióny dolárov na ušlom zisku odvtedy, ako v roku 1998 vstúpilo do platnosti moratórium, ktoré zakazuje dovoz akýchkoľvek nových geneticky modifikovaných produktov. Definitívne rozhodnutie sa tak ako obvyčajne presunulo na WTO, avšak Svetová obchodná organizácia si chce skôr, ako v prípade geneticky modifikovaných potravín rozhodne proti EÚ, vypočúť názor vedcov. Tým sa rozhodnutie odloží minimálne do marca budúceho roku. Medzitým komisia v máji a júli 2004 zrušila moratórium autorizovaním dvoch druhov GM kukurice. Urobila tak krátko po tom, ako rozhodovanie Rady o tejto otázke uviazlo na mŕtvom bode. Tento výsledok sa v minulosti hodnotil ako víťazstvo európskych farmárov, ale skutočnosť ukazuje, že EÚ týmito krokmi len naháňa čas na udržanie súčasného skostnatého poľ-



Výroba a obchod s oceľou je v únii jednou z najcitlivejších tém

splniť výzvy, ktorým bude európsky oceľiarsky priemysel čeliť v nasledujúcich tridsiatich rokoch. Okrem neustálych „ocelových“ obchodných sporov s USA k novej oceľiarskej politike EÚ určite prispejú aj požiadavky a tlak Moskvy na zvýšenie európskych kvót na dovoz ruskej ocele, ktoré by podľa Moskvy mali brať ohľad na výšku bývalého obchodu v nových členských krajinách.

### Pozor, čas sa kráti

V nasledujúcich piatich rokoch možno očakávať výraznú reformu vnútorného a externého obchodu EÚ. Nová obchodná stratégia únie sa rodí v Európskej komisii a schvaľuje sa v Európskej rade a Európskom parlamente. Je preto nevyhnutné, aby sa slovenské subjekty a subjekty z nových členských krajín, ktoré chcú presadiť svoje podnikateľské a obchodné záujmy do legislatívnej reality, aktívne

a profesionálne zapájali do rozhodovacieho procesu nielen doma, ale aj priamo v Bruseli.

Ak tak neurobia a zmobilizujú sa neskoro, teda až po reformách, bude aj pre profesionálnych lobistov veľmi náročné a prakticky nemožné výrazne zmeniť prijaté obchodné mechanizmy. ❖

(AUTOR JE KONZULTANTOM EÚ KANCELÁRIE AMROP JENEWEIN GROUP A AKREDITOVANÝM LOBISTOM V BRUSELI)  
www.euoffice.ajg.sk

nohospodárskeho systému. Podľa proreformných vyjadrení niektorých predstaviteľov EÚ možno očakávať aj rozsiahlu zmenu prístupu Bruselu k tejto téme.

### Sporný trh s oceľou

Ešte čerstvý spor Slovenska a Európskej komisie týkajúci sa nadprodukcie ocele americkej spoločnosti U. S. Steel Košice dokazuje, že výroba a obchod s oceľou je v únii jednou z najcitlivejších tém. EÚ ako druhý najväčší výrobca ocele na svete sa snaží ochrániť európskych výrobcov prostredníctvom kvótovaného výrobného a obchodného režimu a množstva ochranných dovozných opatrení. Súčasná politická situácia v Bruseli a ciele lisabonskej stratégie EÚ naznačujú, že tvrdo protekcionistický prístup únie k trhu s oceľou a jeho postupná liberalizácia budú v programe novej Komisie. Následkom radikálnej reštrukturalizácie v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch 20. storočia a uvedenia moderných technológií a výrobných procesov počas deväťdesiatych rokov si európsky oceľiarsky priemysel udržal konkurencieschopnosť v celosvetovom obchode. Avšak aj vďa-

ka protekcionistickej politike EÚ sa v poslednom období opäť dostáva do postupnej krízy.

Novou cestou v oblasti ocele, ktorá sa v Bruseli otvára, je zameranie na zvýšenie vlastnej konkurencieschopnosti, ktoré by malo zabezpečiť aj trhovosť konečnej ceny ocele na domácich a svetových trhoch. Európsky komisár pre výskum Philippe Busquin a Guy Dollé, predseda EUROFER-u, vytvorili Platformu pre európsku oceľiarsku technológiu, ktorej cieľom je pomôcť

### Hlavné udalosti v Bruseli za uplynulé dni

- ◆ Podľa holandského ministra hospodárstva, ktorý tento polrok stojí aj na čele Rady pre konkurenciu, by sa mal európsky sociálny model reformovať tak, aby viac pripomínal USA.
- ◆ Ministri sa dohodli na zavedení systému „otvorenej metódy koordinácie“ na podporu zdravia a dlhodobej starostlivosti v EÚ.
- ◆ Európska komisia prijala legislatívu o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem, ktoré majú ťažkosti.
- ◆ Európska komisia potvrdila prístupenie Bulharska v roku 2007 pod podmienkou, že krajina bude pokračovať v reformnom procese.
- ◆ Európska komisia považuje Rumunsko za spôsobilé vstúpiť do EÚ v januári 2007, avšak Brusel bude prísne sledovať plnenie záväzkov.
- ◆ Predseda Európskej komisie Romano Prodi pred Európskym parlamentom oznámil, že Komisia odporúča začatie prístupových rokovaní s Tureckom. ❖